

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: 286 840 129
E-mail: nadezda.cadova@soc.cas.cz

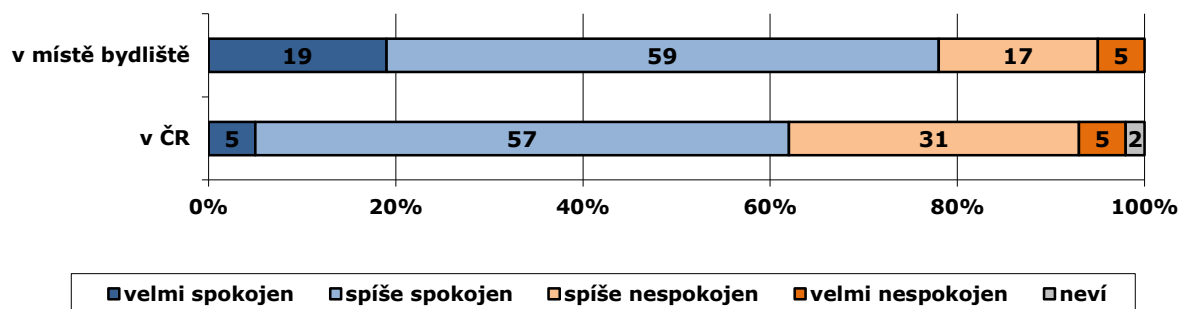
Občané o stavu životního prostředí – květen 2014

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v14-05</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>5. – 12. 5. 2014</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1027</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>248</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OE.3, OE.27, OE.32, OE.33</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>11. června 2014</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Naděžda Čadová</i>

V rámci květnového šetření se Centrum pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR, v.v.i., zabývalo problematikou životního prostředí. Respondenti byli dotazováni na to, jak jsou spokojeni či nespokojeni se stavem životního prostředí v České republice a v místě svého bydliště, kde kromě celkového stavu hodnotili i některé dílčí aspekty, jako čistotu okolní přírody, dostupnost volné přírody, čistotu ovzduší, čistotu povrchových vod, kvalitu pitné vody, úroveň hluku nebo hustotu silničního provozu. Kromě toho šetření zjišťovalo, zda se lidé zajímají o informace o stavu životního prostředí a zda těchto informací mají dostatek či nedostatek.

Graf 1: Hodnocení stavu životního prostředí v ČR a v místě bydliště (%)¹

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 5. – 12. 5. 2014, 1027 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Jak ukazují výsledky zachycené v grafu 1, většina obyvatel ČR je se stavem životního prostředí spokojena jak v místě, kde žije, tak i v zemi jako celku. Životní prostředí v místě svého bydliště vnímají tři čtvrtiny (78 %) Čechů příznivě, když 19 % z nich je s ním „velmi spokojeno“ a 59 % „spíše spokojeno“. Opačné hodnocení vyjádřila necelá čtvrtina (22 %) lidí, z nichž 17 % je podle vlastních slov s životním prostředím v místě bydliště „spíše nespokojeno“ a 5 % pak dokonce „velmi nespokojeno“.

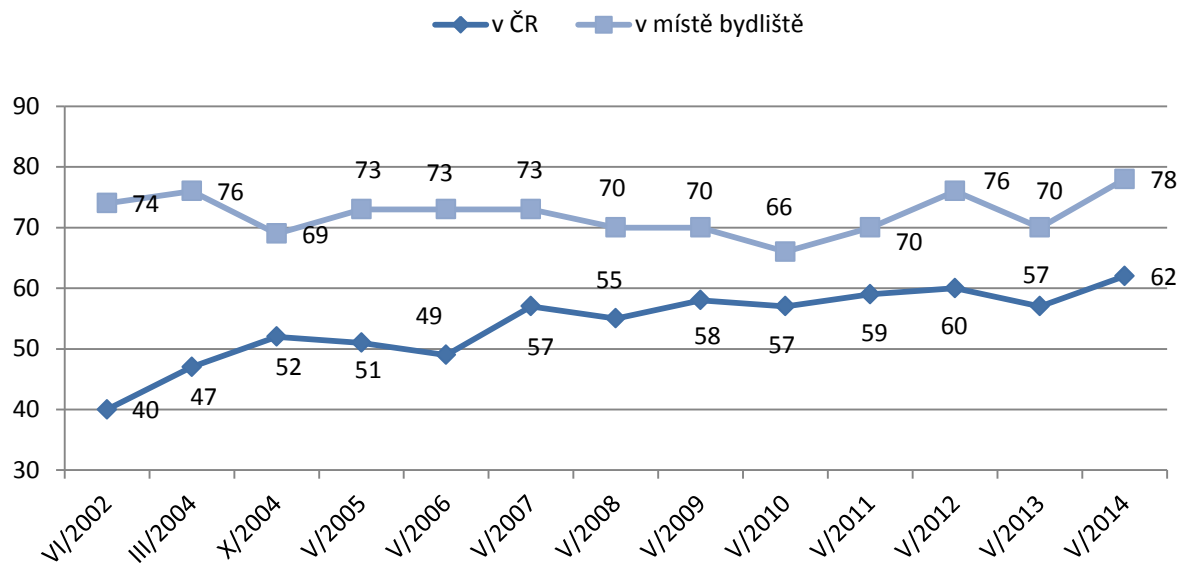
Už celkem tradičně horší než hodnocení životního prostředí v místě vlastního bydliště je mínění o životním prostředí v České republice jako celku. Přesto i zde spokojenost vyjadřuje zřetelná, více než třipětinová většina (62 %) občanů, mezi kterými je 57 % „spíše spokojených“ a 5 % „velmi spokojených“. Opačný názor v šetření vyjádřilo 36 % dotázaných, z toho 31 % je „spíše nespokojeno“ a 5 % „velmi nespokojeno“.

Spokojenost se stavem životního prostředí v místě bydliště vyjádřili častěji lidé žijící v Karlovarském a Zlínském kraji, obyvatelé obcí s velikostí do 5000 obyvatel a respondenti označující svoji životní úroveň jako dobrou. Nespokojenost naopak častěji pociťují obyvatelé Moravskoslezského kraje, lidé žijící ve městech o velikosti od 30 do 80 tisíc obyvatel a dotázaní považující životní úroveň své domácnosti za špatnou.

Stav životního prostředí v celé České republice hodnotí o něco pozitivněji lidé ve věku od 30 do 44 let, ti, kteří považují svoji životní úroveň za dobrou, a obyvatelé Plzeňského a Karlovarského kraje. Kritičtěji se pak k životnímu prostředí v ČR staví obyvatelé Středočeského a Moravskoslezského kraje, dotázaní označující svoji životní úroveň jako špatnou a lidé ve věku od 20 do 29 let.

¹ Znění otázky: „Jak jste spokojen s životním prostředím v naší republice celkově a ve vašem bydlišti?“

Graf 2: Spokojenost s životním prostředím v ČR a v místě bydliště – časové srovnání (%)

Pozn.: Součet podílů „velmi spokojen“ a „spíše spokojen“. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „spíše nespokojen“, „velmi nespokojen“ a „neví“.

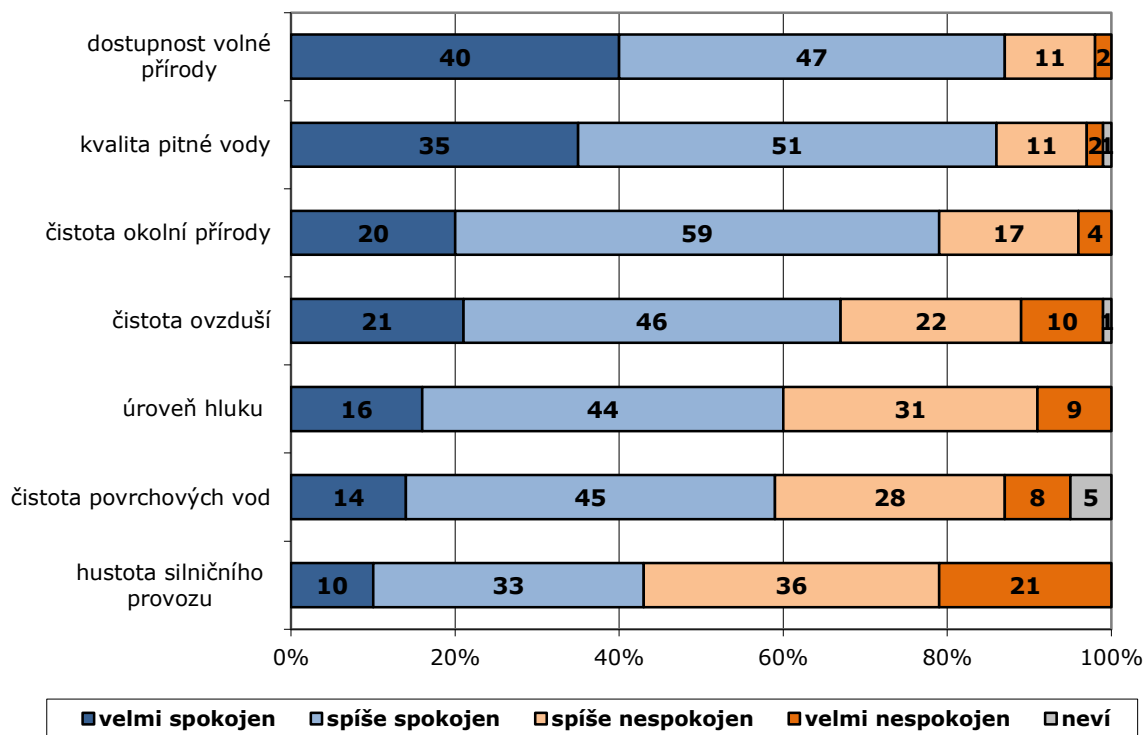
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Z údajů zachycených v grafu 2 je zřejmé, že v průběhu posledního desetiletí se hodnocení stavu životního prostředí v ČR zřetelně zlepšilo a výrazně se přiblížilo zatím vždy podstatně lepšímu hodnocení stavu životního prostředí v místě bydliště dotázaného. Spokojenost se stavem životního prostředí v místě bydliště vyjadřuje v současnosti o 8 procentních bodů více než před rokem, a celkově je to nejvíce za celé sledované období, tj. od roku 2002 (statisticky srovnatelné výsledky jsme ale zaznamenali v březnu 2004 a květnu 2012). Spokojenost se stavem životního prostředí v celé ČR postupně v letech 2002 až 2004 rostla. Poté se v letech 2004 až 2006 pohybovala kolem polovičního podílu spokojených občanů. V roce 2007 došlo ke zřetelnému nárůstu spokojenosti českých občanů s životním prostředím v ČR a podíl spokojených se pohyboval mírně pod hranicí 60 %. V aktuálním výzkumu svoji spokojenost s životním prostředím v ČR vyjádřilo 62 % oslovených, což je nejvíce za celé sledované období a zároveň o 5 procentních bodů více než vloni v květnu, byť aktuální výsledek je statisticky srovnatelný s výzkumy z května 2012 a 2011.

Pokud jde o hodnocení stavu životního prostředí v místě bydliště, kromě celkového pohledu na něj šetření podrobněji zjišťovalo i názory na některé jeho dílčí aspekty.²

² Znění otázky: „Nakolik jste v místě Vašeho bydliště spokojen či nespokojen s a) s čistotou okolní přírody, b) s dostupností volné přírody, c) s čistotou ovzduší, d) s čistotou povrchových vod, e) s kvalitou pitné vody, f) s úrovní hluku, g) s hustotou silničního provozu?“

Graf 3: Spokojenost s vybranými oblastmi životního prostředí v bydlišti (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 5. – 12. 5. 2014, 1027 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Jak ukazují výsledky zachycené v grafu 3, s výjimkou jediné položky – hustoty silničního provozu – ve všech zkoumaných aspektech životního prostředí v místě bydliště převažuje spokojenost. Nejlépe hodnocenými oblastmi v tomto směru jsou dostupnost volné přírody (87 % spokojených, z toho 40 % „velmi“, proti 13 % nespokojených) a kvalita pitné vody (86 % spokojeno, z toho 35 % „velmi“, 13 % nespokojeno). Více než tři čtvrtiny (79 %) lidí hodnotí pozitivně čistotu okolní přírody, dvě třetiny (67 %) jsou spokojeny s čistotou ovzduší a tři pětiny vnímají pozitivně i úroveň hluku v prostředí, kde bydlí (60 %) a čistotu povrchových vod (59 %). V případě hustoty silničního provozu, jak bylo poznamenáno výše, spokojení tvořili menšinu (43 %), zatímco nespokojenost v tomto ohledu vyjádřila nadpoloviční většina dotázaných (57 %), když přitom pětina (21 %) je podle vlastních slov „velmi nespokojena“.

Téměř se všemi sledovanými aspekty životního prostředí v místě bydliště jsou častěji spokojeni lidé s dobrou životní úrovní, nespokojenost naopak častěji vyjádřili lidé hodnotící svou životní úroveň jako špatnou. Velké rozdíly v názorech dále panovaly mezi obyvateli různě velkých obcí a různých krajů. Spokojenost s čistotou okolní přírody častěji vyjadřovali obyvatelé kraje Jihočeského, Zlínského, Olomouckého a Vysočina a občané žijící v obcích s méně než 2 tisíci obyvateli. Nespokojenost byla častější u obyvatel měst s více než 30 tisíci obyvateli a lidí žijících v Praze nebo Moravskoslezském kraji. S dostupností okolní přírody jsou spokojenější lidé žijící v Karlovarském, Jihomoravském a Zlínském kraji a v obcích do 5000 obyvatel, větší podíl nespokojených naopak najdeme mezi Pražany a obyvateli Moravského kraje. Také čistotu ovzduší si více pochvalovali lidé z menších obcí (do 5000 obyvatel) a obyvatelé Zlínského, Královéhradeckého, Pardubického, Jihomoravského a Plzeňského kraje a kraje Vysočina. Nespokojenost panovala častěji mezi lidmi žijícími v Praze, v Ústeckém

či Moravskoslezském kraji a obyvateli měst s více než 30 tisíci obyvateli. Kvalitu povrchových vod hodnotili pozitivněji obyvatelé obcí s méně než 5000 obyvateli a lidé žijící ve Zlínském a Královéhradeckém kraji, hůře pak lidé ze Středočeského, Ústeckého a Moravskoslezského kraje. Kvalitu pitné vody si pak více pochvalovali lidé z Karlovarského a Zlínského kraje a obyvatelé nejmenších obcí (do 800 obyvatel), hůře ji hodnotili lidé ze Středočeského kraje. Úroveň hluku v místě bydliště hodnotili lépe obyvatelé Pardubického a Zlínského kraje a lidé z obcí do 5000 obyvatel, hůře pak obyvatelé měst s více než 30 tisíci obyvateli, zejména pak lidé žijící v Praze. S hustotou silničního provozu vyjadřují spokojenost častěji obyvatelé Zlínského a Pardubického kraje a lidé z obcí do 5 tisíc obyvatel, větší podíl nespokojených najdeme mezi obyvateli Moravskoslezského kraje a Prahy a lidmi žijícími ve městech s více než 80 tisíci obyvateli.

Tabulka 1: Hodnocení ekologické situace v ČR – časové srovnání (v %)

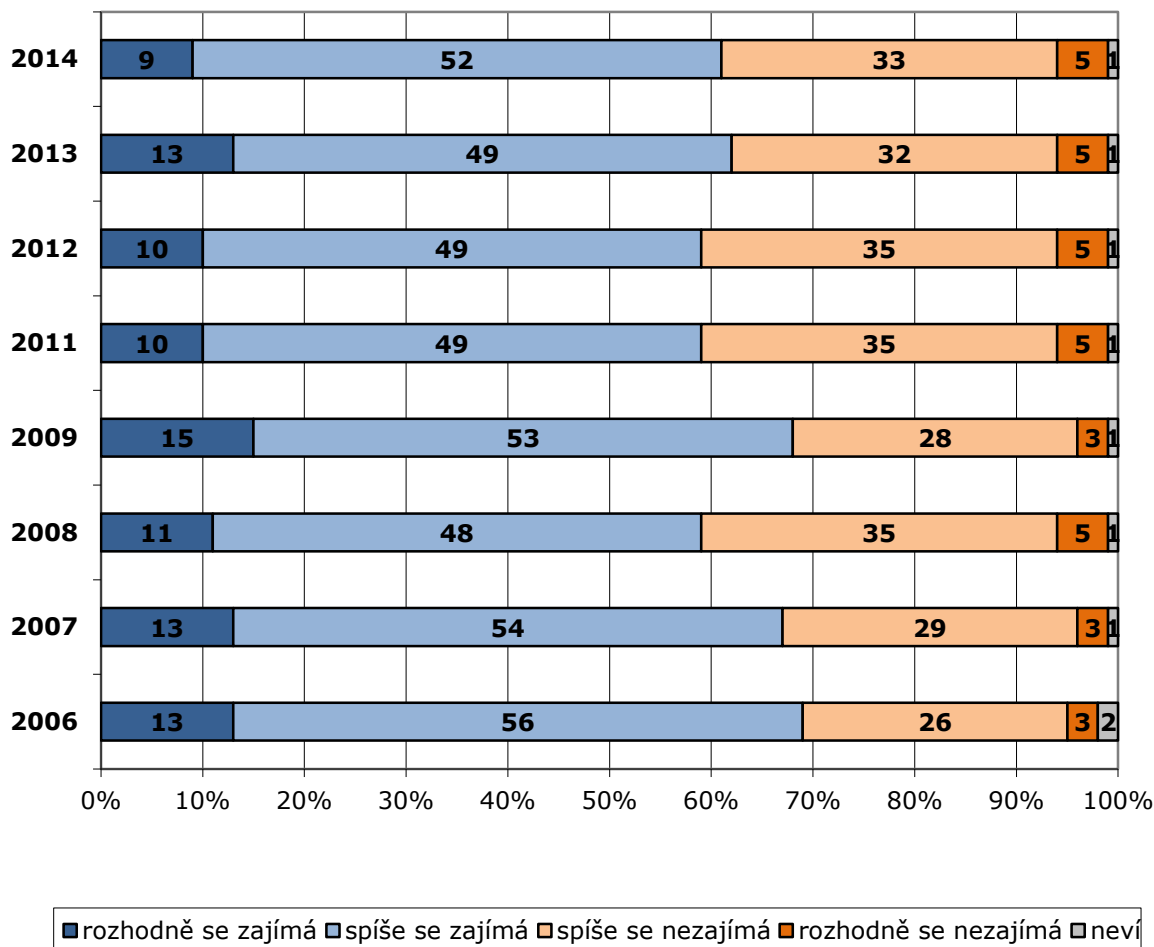
	2004 III	2005 V	2006 V	2007 V	2008 V	2009 V	2011 V	2012 V	2013 V	2014 V
hustota silničního provozu					29/70	32/67	41/58	44/55	35/64	43/57
úroveň hluku	61/35	60/38	59/40	59/40	49/50	51/49	57/42	60/39	54/45	60/40
čistota povrchových vod	51/38	54/36	56/36	53/37	54/35	56/37	57/39	62/34	56/40	59/36
čistota ovzduší	68/32	69/30	64/34	63/36	60/38	61/38	64/35	61/38	60/39	67/32
čistota okolní přírody	74/25	75/24	70/29	72/28	71/28	72/28	75/25	77/23	73/27	79/21
kvalita pitné vody	72/25	70/25	72/23	75/22	73/23	78/18	84/14	85/13	82/17	86/13
dostupnost volné přírody	86/14	88/11	86/14	85/15	87/12	84/15	83/17	85/15	84/16	87/13

Poznámka: Položky v tabulce jsou řazeny sestupně dle podílu negativních odpovědí, tzn. „velmi špatná“ + „spíše špatná“ situace v roce 2014. Dopočet do 100 % v jednotlivých polích tvoří odpovědi „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Oproti situaci z května 2013, kdy proběhlo srovnatelné šetření naposledy, byl zaznamenán nárůst spokojenosti u všech zkoumaných oblastí. Po přechodném poklesu spokojenosti téměř ve všech sledovaných oblastech je tak současná situace srovnatelná se situací v květnu 2012. Výjimku v tomto směru představuje pouze spokojenost se stavem ovzduší – s ním bylo v letech 2004 a 2005 spokojeno téměř sedm lidí z deseti, poté v letech 2006 až 2012 podíl spokojených více blížil třem pětinám, v aktuálním šetření pak došlo k opětovnému nárůstu podílu spokojených na úroveň let 2004 a 2005.

Kromě otázek zaměřených na samotný stav životního prostředí šetření zjišťovalo i to, nakolik se lidé cítí být o stavu životního prostředí informováni, respektive zda o něm mají dostatek či naopak nedostatek informací, a také to, jak se o takové informace sami zajímají.

Graf 4: Zájem o informace týkající se životního prostředí v ČR³

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 5. – 12. 5. 2014, 1027 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

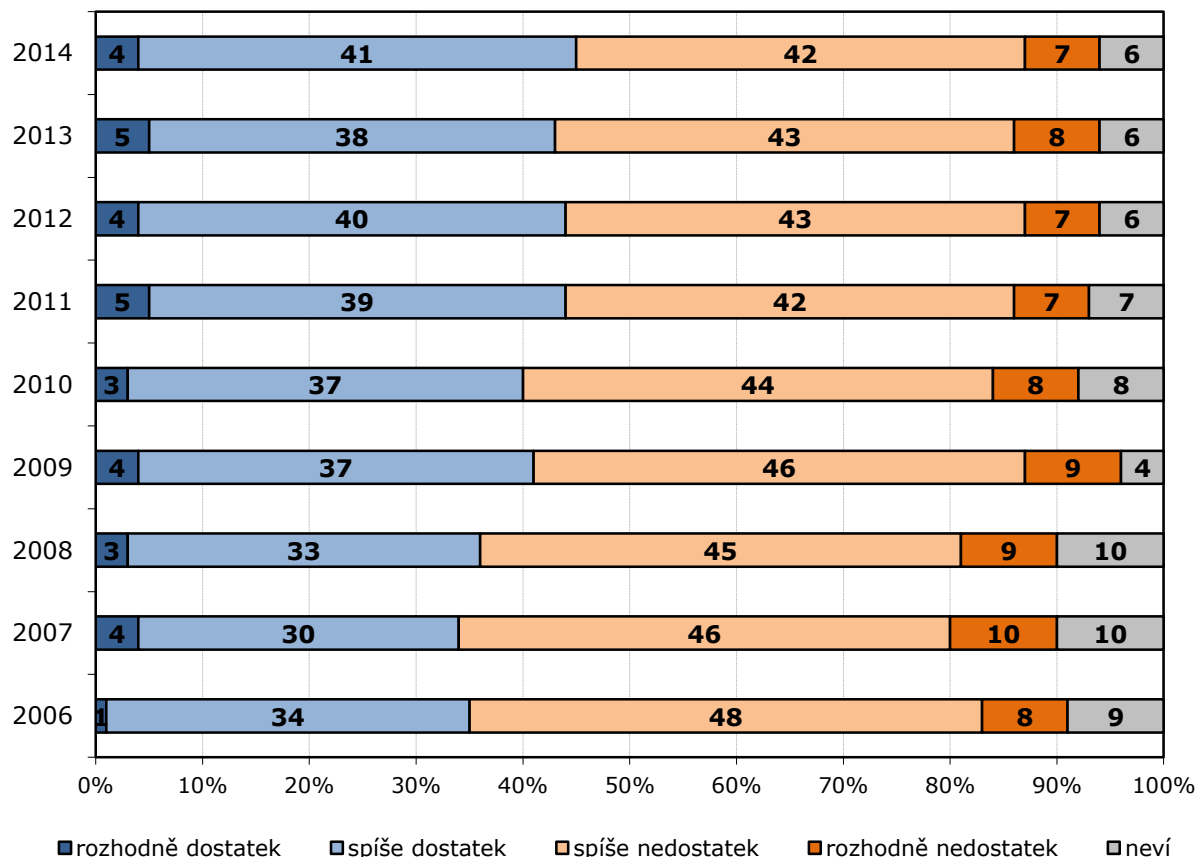
Jak ukazují výsledky zachycené v grafu 4, zájem o informace o stavu životního prostředí v ČR mají podle vlastního vyjádření asi tři pětiny (61 %) občanů, v tom 9 % se o tyto informace podle svých slov „rozhodně zajímá“ a 52 % se „spíše zajímá“. 38 % Čechů naopak připustilo, že se o tyto informace nezajímá, když 33 % zvolilo variantu odpovědi „spíše se nezajímá“ a 5 % „rozhodně se nezajímá“. Oproti roku 2013, kdy byla tato otázka v květnovém výzkumu respondentům položena naposledy, se celkový deklarovaný zájem o informace o stavu životního prostředí statisticky významně nezměnil, poklesl pouze podíl těch, kteří se o informace o stavu životního prostředí v ČR „rozhodně zajímají“ (o 4 procentní body) a naopak vzrost podíl těch, kteří se „spíše zajímají“.

Zájem o informace týkající se životního prostředí roste se stupněm dokončeného vzdělání respondenta nebo se zlepšujícím se hodnocením životní úrovně vlastní domácnosti. Informace o životním prostředí více zajímají studenty a lidi pracující ve vedoucích funkcích. Větší zájem dále projevují ti, kdo jsou nespokojeni se stavem životního prostředí v České republice jako celku. Méně se naopak o informace o životním prostředí zajímají lidé nezaměstnaní, ti, kteří jsou

³ Znění otázky: „Zajímáte se o informace týkající se životního prostředí v České republice?“

v domácnosti či na mateřské nebo rodičovské dovolené, a obyvatelé krajů Vysočina a Zlínského.

Graf 5: Hodnocení dostatku informací o stavu životního prostředí v ČR⁴

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 5. – 12. 5. 2014, 1027 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Pokud jde o hodnocení dostatku či nedostatku informací o stavu životního prostředí v ČR, mírně převažuje mínění, že informací je nedostatek, nad názorem opačným. To, že informace o stavu životního prostředí jsou dostačující, si myslí o málo více než dvě pětiny (45 %) občanů, v tom 4 % říkájí, že informací je „rozhodně dostatek“, a 41 % vidí „spíše dostatek“ takových informací. Opačným způsobem se vyjádřila téměř polovina (49 %) oslovených, z nichž 42 % volilo variantu odpovědi „spíše nedostatek“ a 7 % „rozhodně nedostatek“. Oproti loňsku se situace nezměnila, přičemž míra informovanosti je v současnosti na úrovni svého historického maxima z celého období srovnatelných sledování od roku 2006.

Diference ve výpovědích o dostatku či nedostatku informací se projevují podle vzdělání a životní úrovně. Lidé vysokoškolsky vzdělaní častěji deklarují dostatek informací. Rovněž obyvatelé s dobrou životní úrovní mluví ve větší míře o dostatku, naopak lidé se špatnou životní úrovní o nedostatku. O dostatku informací výrazně častěji také hovoří ti, kdo se podle vlastního vyjádření o tyto informace zajímají, a ti, kteří vyjadřují spokojenost se stavem životního prostředí v naší zemi.

⁴ Znění otázky: „Máte dostatek či nedostatek informací o stavu životního prostředí v ČR?“ Varianty odpovědí: rozhodně dostatek, spíše dostatek, spíše nedostatek, rozhodně nedostatek.